

שמע מילה שכונת רבי עקיבא לומר שימוש בהמה שהופרש בחוץ לארכן אינו קרב, אבל מודה שקדוש.

מקרה הגמורא: **אי הבי** סgam לרבי עקיבא חלה קדושה, יש לתמונה,

מאחר שאינו קרב, אפילו קדוש – לעניין מה חלה עליו קדושת מערש בהמה. מורתצת הגמורא: **לְנַאכְלָבּ בְּמוֹמוֹ לְבָעֵלִים – שאסור לבעליו לשוחטו ולאכלו עד שיפולו מום.**

שנינו במקרה: משער בהמה נהוג **בפני הבית ושלא בפני הפות.**

הגמורא דנה מודע אין מפרשים משער בהמה בזמנן הזה. שואלת הגמורא: **אי הבי אפילו האידנא נמי – אם כן משער בהמה נהוג גם שלא בפני הבית, גם עתה יהיה חיזוב להפרישו.** מшибה הגמורא: **חכמים ביטלו חיזבו ואסרו להפרישו, בראב' הונא (לקמן נה): ראנפ' רב הונא בעניין אחר, מודע חכמים קבעו שכאשר בא לעשר משער בהמה, אינו רשאי לניהר ירך מחוץ לדיר כדי למשוך את הבתונות שייצאו לחוץ, אלא צריך להשיב את אמותיהם שתעמדונה בחוץ וכן גענות עד שבניהין יציאן **ג'ירה מושם רחום – ממש שחששו שם יניח ירך, תצא גם בהמה שמתה אמרה בשעת לירדה,** והוא איננה חייבה בתמעשר. ומוסרך אמרו גם שלא להפריש משער בחומרה בזמנן זהה, ממש שחששו שם יציאו יתומים.**

מקרה הגמורא: **אי הבי** שאין מפרישין בזמנן הזה משום חיש ויתום.

מעיקרא נמי לא – גם בזמנן שבית המקדש היה קיים היה ראוי לנור שלاهריי. ועל כך אומرتה המשנה שחויב משער בהמה נהוג **בחדש –** בבחמות שנולדו בשנה זו, דהיינו מראש חדש אלול ואילר, וב**צ'אן –** בבחמות שנולדו בשנה שעבריה, דהיינו לפני ראש חדש אלול, **ואין מתעשרין מוה על זה –** אבל אינו יכול לשער מאלול שנולדו בשנת מעשר אחת על אלו שנולדו בשנה אחרת.

המשנה מבארת מניין שניין לשער מכבשים על עזים ולהיפך: **שהיה בדין –** שהיה ניתן לדון קל וחומר שאפשר לשער מכבשים על עזים או להיפך, שהרי יש לומר, ומה אם החדר – הבחמות שנולדו בשנה שעבריה, **שאיין בלאים זה ביה –** וזה – והבחמות שנולדו בשנה שעבריה, דהיינו לפני ראש חדש אלול, **קן אנים מתעשרין מוה על זה, בבכים ועזים שהם בלאים זה בוה –** שאסור להריבע שתי הבחמות אלו זו בזו כיון שהם מן אחד – **מתעשרין מוה על זה.** תלמוד לזרם (ויקרא בו לב) **זכל מעשר בפרק צ'אן אחד –** ממשן **כל צ'אן** בולת כל מני בהמה דקה, וב**צ'אן שבכלם כלולים בשם אחד** הם מתעשרים מוה על זה.

גרא

שנינו במקרה, משער בהמה נהוג בארץ ובחויצה לארכן. דנה הגמורא:

למאי מתניתין סוברת דלא רבבי עקיבא שאמר שאין משער בהמה נהוג בחוץ לארכן, **דתניא,** רבבי עקיבא אומר, **יבול עלה אדם משער בהמה מהויה לארכן ובקרינגן, תלמוד לזרם** (דברים יב ו) **והbabתים שפה עילו תיכם זבורכם ואת מעשרו תיכם,** ומכך שנאמר 'מעשרותיכם' בלשון רבים, **דרשו שבשת מערשיות קהנות מריבר,** אחד משער בהמה ואחד משער דין – משער שני, והקושים הכתוב זה לה, **ללמוד שטמ��ן שאתת מעללה מערש בהמה להקריבו בירושלים,** משער דין, ממש אתת מעללה מערש דין לירושלים, **אי אתת מעללה מערש שאיני פירות הגדלים שם חיבים במעשר,** אי אתת מעללה מערש בהמה, הרי שמעשר בהמה נהוג בחוץ לארכן, ושלא מבואר במשתנינו שמעשר בהמה נהוג בחוץ לארכן.

דוחה הגמורא: **אפילו הימא** **שמשנינו סוברת רבבי עקיבא,** יש חלק, **באן –** דברי רבבי עקיבא כאמור לגבי ליקרא – שאין משער בהמה שהורפרש בחוץ לארכן ראוי להקרב במקדש, ובאן – דברי המשנה נשנו לגבי ליקרא, גם בחוץ לארכן ראוי להפריש משער בהמה ולתקדושה, אף שאין בו קדושת הקרבה, ונמצוא שלא נחלקו בדין משער בהמה בחוץ לארכן.

הגמורא מוכיחה שאין לך נתכוין רבבי עקיבא: **דיקא נמי –** אך גם עמודרת לדת בוכר בזמנן הזה, **דליך נינוח לאודנינו –** שיקנה את אונז אימוא **לעוזר בזבבים,** כדי **דלא ליקש מעיקרא –** שלא תחול על הולך קדושת בכורה שציצא מرحם אמו, שכן בהמה שיש בה שותפות גוי פטריה מבכורה.

על בהמה שקדום המעשר אינה קדושה, ולא על שְׁבָרֶ קְדוּשָׁ – 59
שהיה בה קדושה קודם המעשר. 60

מקשה הגמורא: מַעֲמָא דְּכַתֵּב רְחִמְנָא 'יְהִי קְרֵשׁ' לפטור קדשים 61
כלים מעשר, לא כי תה אַמְנִיא חִילָא קְדוּשָׁת מַעֲשָׁר 62
עַלְיוֹן – אלols לא מעשרות זה, היתה חלה קדושה מעשר על קדשים 63
כלים, נַשְׁתָּא קְדוּשָׁה חֻמְרָה אַקְדוּשָׁה קְלָה לא תִּלְאָ – ומה אם 64
קדושה מורה אינה חלה על קדושה קללה, קדושה קללה אַקְדוּשָׁה 65
קללה מִבְּעִיא – וכי נוצר לומר שקדושת מעשר הקללה אינה חלה על 66
קדושה קללה של שאר קדשים כלים. 67

הגמורא בברורה היכן מצינו שאין קדושה חמורה חלה על קדושה 68
קללה: מי הָיא, דְּתָגֵן (תמודה ל'ב), אַחֲרֵ קְרֵשׁ מַזְבֵּחַ ואַחֲרֵ קְרֵשׁ 69
ברק כתוב, אַיִן מְשִׁינֵּן אַותֵּם מַקְדוּשָׁה לְקְדוּשָׁה – בהמה שקדושה 70
לבדק הבית אין מקדים אותם אותה למובה, אף שקדושת מזבח חמורה 71
מבדק הבית. הקדשה למובה אין מקדים אותו לבדק הבית, כי ר' 72
כלומר שיש לא יקין ממי להדק הבית, אַבְלָ מְקַדְּשֵׁין אָתוֹ – 73
את הקדשות למובה, ומבוואר בו שהאי קדושות מזבח החמורה חלה על 74
שייש לו בהמה זו קדושה למובה, יון לבדק הבית, ומחרמין אָתוֹ 75
– וכן יכול להחרים ולטhn להנאה שיש לו בהמה 76
קדושה קללה, לא תחול על קדשים כלים, ומروع החוץ רבתו למעט 77
קדושים כלים מעשר בהמה. מתרצת הגמורא: מַהוּ דְּתִימָא – שמוא 78
האמור חתם – מה שנינו שאין קדושת מזבח חלה על קדושת בדק 79
הבית, והוא משם דְּכַל בְּחִמָּה לא לעוללה קְיִמָּא – אין כל הבתומיות 80
עומdot להקרבה, שהרי רוכב עמדות לאכילה, ולכן אין יכול 81
להחיל עליה קדושות מזבח. אַבְלָ הַכָּא – כאן לגבי מעשר בהמה, כיון 82
דְּכַל בְּחִמָּה לְמַעַשֵּׂר קְיִמָּא – כל בהמה עמדת מתחלתה להעתה, 83
לכן, אף על רב ר' אַקְדוּשָׁה לְקְרֵבָן, לא פְּקֵעַ אִסּוּרָא דְּבָעֵשֶׂר מִנְהָה 84
– לא פְּקֵעַ חיוּב מעשר בהמה ממנה, וכן החוץ הפסוק 'יהה קְדֵשׁ' 85
לילדנו שבבמה קדשים כלים פטורה מעשר בהמה. 86

מקשה הגמורא: לְמַאי נְפָקָא מִינָּה – איה דין היה יצא אם קדושות 87
מעשר היתה חלה על קדשים כלים, שהוצרכו לומר שאינה חלה, 88
והלא מעשר בהמה אינו יותר קדוש משאר קדשים כלים. מתרצת 89
הגמורא: שאם יכול בה מום היה אסור לפודתו ואסור לומו של א 90
יעבור בְּלָא (יגאל) [ימבר'] ובְּלָא (ימבר') [גיאל] (ויקרא כ' בח) 91
וזה היא חמורא שרש במעשר ולא בשאר קדשים כלים. קָא מְשֻׁמָּעַ 92
לו' הפסוק 'יהיה קדש' שבבמה קדשים כלים פטורה מעשר בהמה. 93
שנינו במסנה: וְנוֹהֵג בְּבָקָר וּבְצָאן וְאַיִן מְתַעֲשֵׂר מִזְבֵּחַ וְתִזְבֵּחַ 94
פְּבָכְבָשִׁים וּבְעַירִים ומתחערין מזה על זה, בהדר ובישן ואין מתחערין 95
מוחה על זה. 96

הגמורא מביאה ברייתא הרנה בדיון חדש וישן. שנינו בבריתא: וְיהוּ 97
חרש וְיִשְׁן מְתַעֲשֵׂר מִזְבֵּחַ וְתִזְבֵּחַ, מִזְבְּחָשִׁים וְעַירִים 98
שודם מינים שונים, והם כלאים זה בונה, מכל מקום מְתַעֲשֵׂר מִזְבֵּחַ מזבח 99
על זה, הדר וְיִשְׁן שָׁאַיְן בְּלָאִים וְהַבָּה, וכי אין ר' דין שיטענשו ר' 100
מושענשו על זה. תְּלִמוד לוֹמֵד (רבנים י' כב) 'עַשְׂרֵת טַעַשֵּׂר' בשתורי 101
מעשרות הבתוב מדרב, אַחֲרֵ מעשר בהמה ואַחֲרֵ מעשר הנ' 102
ובבחור הבתוב מדרב, אתathy שמי'תת קדשים כלים ממן בעלים הם – 103
למעשר דגון, מה – כשם שמעשר דגון מחרש על היישן לא מותעה, שורי נאמר בו (שם) 104
אלא ציר לעשר מפרות כל שנה על פירתייה, שורי נאמר בו (שם) 105
עשרה עת בוגר את כל התבאות ורער היציא השודה שנה, אף 106
מעשר בהמה שהוקש למעשר דגון, מחרש על היישן לא מותעה, 107
אלא ציר לעשר מפרות כל שנה על פירתייה, שורי נאמר בו (שם) 108
מקשה הגמורא: אי כי שחדר ישן אין מותעה מזה מה פני 109
ההיקש למעשר דגון, במשם וועם נמי ל'מא – גם בכבשים וועם 110
נאמר שאינם מותערין מזה על זה, כיון שמי'תת הכתוב מעשר 111
בהמה למעשר דגון, ומה מעשר דגון, ממי'ן על שאינן מינן לא מותעה. 112
мотעה, אף מעשר בהמה ממי'ן על שאינן מינן לא מותעה. 113
мотעה, בימי'ן שמי'תת הכתוב מעשר 114
מעשר, בימי'ן שמי'תת הכתוב מעשר 115
мотעה, בימי'ן שמי'תת הכתוב מעשר 116
мотעה הגמורא: רב ר' ר' חִמְנָא – ריבתת הדורה ואמרה (ויקרא כ' ב')

מתרצת הגמורא: הטעם שלא תקנו למנוע קדושה בכור בזמן זהה על 1
ידי מכירה אוון אמר לנו, מושם שאפ'שר לשעות תקנה אחרת ברכ' 2
יהורה, ר' אמר רב יהורה, מוטר לו לאדם להטיל מום בפ'bor קודם 3
ש'יניא הכבור לאיר העולם, שמתוך כך אין מתקדש בכור. 4
והטעם שתקנה זו עדיפה מאשר מכירה אוון אם הכבור לנו, מושם 5
שבכור בעל מום ניתן לכהן, והמומ מפקיע מקודשות הקבורה. 6
אבל מכירה אוון אנו לגי מפקיע קודש בתכור לגמורי, ואני ניתן 7
לכהן. 8

מקשה הגמורא: אם כן הַכָּא נְמִי – גם לגבי מעשר בהמה ביום זהה, מודיע 9
תיקנו שלא יפרישו ובכך מושער בהמה לאגמי, 10
והרי אפשר ד'שדי ביה מזא מעיקרא – ניתן לתוך שיטילו מום 11
בעשרי מותילה, כדי שבעצמותו ווחול עליו מזא מעיקרא – מזא מזא 12
יתקדש להקרבה, ולא יבואו בו לידי תקללה. מתרצת הגמורא: פ' ר' יונע 13
ה' נְפָקָ – וכי יודע איזו בהמה תצאعشירית וחתקדש ויטיל בה מום 14
קודם המועשר. נבי תִּפְאָא דְּמַפְּקֵחַ לִיה בְּרִישׁ עֲשָׂרָה – ואם תרעעה 15
לומר, שיטיל מום בבהמה מסוימת ואיזיא שעירית, והרי לא 16
יבקר בין מז'וב ל'ר' אַמְרָ רְחִמְנָא (ויקרא כ' לג), דהינו שלא יבחר 17
אייזו בהמה תצא מהדרי למועשר. וב' תִּמְאָ אַפְּשֵׁר דְּשָׁרִי בֵּיה מזא 18
בכ'ול' עֲרִירִיה – ואם תרעעה זומא, שטנקן שיטיל מום בכל הבתומיות 19
שבעדrho, כדי שלא תקדש אף אחת מזון לקרבן, וזהו מזא מזא 20
אפשר לתוך כן, כי מחרה יבננה בית המקדש, ובעינן בהמה 21
להקרבה – והיה צורך בהמות לקרבנות, ול'פ'א – ואם שייל מום 22
בכל הבתומיות, לא הויהינה בהמות לחרבה. 23

מקשה הגמורא: אם כן הַכָּא נְמִי – גם בפ'bor ב'ח'מ'ת, לא יטיל בו מום 24
קודם שיולד, כי מ'ר'ה ב'נָה ב'תֵּה ה'טְפָרְשָׁ – וע'ין ב'ח'מ'ת להקרבת, 25
ויל'פ'א – לא התהינה בהמות לחרבה. מתרצת הגמורא: אפשר 26
בפ'שׁוּטִין, גם אם ישיל מום בכל בcorrוטוי, שארו הפשוט שאין 27
בכורות להקרבה. שבה הגמורא ומוקשה: אם כן, הַכָּא נְמִי לגב' מעשר 28
ב'ח'מ'ת זו, מזא מזא, שטנקן שיטיל מום בכל קרבנות להקרבה, והרי 29
אפשר ב'ל'ק'ח' – וב'ח'מ'ת קב'יות, מזא מזא – מזא מזא – מזא מזא 30
ב'ח'מ'ת שנו'לו אצלו ולא על קויניה. מתרצת הגמורא: ב'יון ר' ר' ר' 31
שדי ביה מזא ב'כ'ול' עדרה – אם יטיל מום בכל עדrho, והולקוון 32
מוועטיין, וש'ב'יחי מז'ומי ד'פ'ס'יל ב'ק'ר'שִׁים – וגם מז'וי מז'ומים ה'פ'ס'יל' 33
בקדשים, ד'א'פ'יל'ו ד'וק'ן ד'וק'ן נ'ב'ע'ן נ'ב'ע' – שהרי אף מום בקרים דק' 34
שבען פ'ול, לא ש'ב'יחי – לא התהינה מצווות בהמות הרARIOות 35
להקרבה, ולבן לא תקנו שיטיל מום בכל הבתומיות שנו'לו אצלו. 36

שנינו במינונה: מעשר בהמה נהוג ב'ח'ולין אַבְלָ לא ב'מ'ז'וק'שִׁין. 37

הגמורא דנה בפ'bor מז'וק'שִׁין מז'וק'שִׁין. מקשה הגמורא: מודיע והוצרך 38
התהנה להשミニינו שאין חיוב הפרשה מעשר ב'מ'ז'וק'שִׁין – מז'וק'שִׁין מז'וק'שִׁין 39
קדשים, והלא פ'ש'יטָא הוא, ולמה יתחייב לעשרם. מתרצת הגמורא: 40
אינם שלו אלא של ה'קדש', ונגן בדמת שלמים, ואַלְבָא ז'רבי 41
משנתני עסקת ב'ק'ר'שִׁים קל'ים ממן בעלים הם – שיכים 42
לבעילודים, ד'ת'נ'יא, נאמר לגבי שבועות ה'פ'קדון' (ויקרא ה' כב') 43
ע'ב'ש ב'י ת'חָטָא וּמְעַלָּה מִעַלָּה בָּה' וּבְח'ש ב'ע'מ'ת ב'פ'קדון' וג' נ'ב'ע' 44
על ש'ק'ר' ו'ודורש'ת ת'ב'ת ז'מ'ש' פ'נ'יה ול'א'ריה, וכ'אל'ן נ'כ'ת' ב'ה' 45
וכ'ח'ש, ב'ע'מ'ת' ו'ב'ח'ש, כל'ם ש'ק'ח' ז'מ'ש' ג'ם ב'ה' ו'ג'ם בע'מ'ת, ל'ב'ז'ת' 46
שומר שבר ב'פ'קדון' של ק'ר'שִׁים קל'ים, ש'ח'ב' ח'ומ'ש וא'ש, כיון ש'הן 47
נ'ח'ש'ים ממן בע'ל'ם, כל'מו א'ם ה'פ'קדון' נ'כ'ת' ב'ה' מז'וק'שִׁין א'ל'ן ח'יר'ה, 48
וכ'פ'ר השומר ונ'שבע שאינה אצלו וא'ה'ר בר' ה'וד'ה, משל'ם ק'ר'ן וח'ומ'ש 49
ומ'ב'יא א'ש, וא'ק'ח' נ'שבעים, על קדשים קל'ים ש'הן ממן בע'ל'ם, נ'מ'א' ש'ק'ח' 50
בע'מ'ת, נ'שבעים, ונ'מ'א' ש'ק'ח' ב'ג'ל'יל'. ו'כ'ו'ן ש'ק'ח' ס'ק'א ד'ע'תָך אַמְנִיא 51
ל'יע'ש'רו – היה עולה על הדעת לומר ש'ח'יב'ן במעשר בהמה, ק'א 52
מ'ש'ע'מ'ל – אין א'ין מעשר נהוג ב'קדשים, וא'פ'יל'ו לא ב'קדשים קל'ים. 53
שואלה הגמורא: ואַלְבָא ק'ב' נ'ג' – אויל נאמר ש'ק'ד'ש'ים קל'ים ח'יב'ם 54
ב'מעשר, ב'יון ש'י'יכ'ם ל'ב'על'ים. כל'מו מז'וק'שִׁין א'ל'ן ח'יר'ה, 55
ק'ד'ש' אַמְרָ רְחִמְנָא (ויקרא כ' ב')

המשך ביאור למס' בכורות ליום שישי עמ' ב

בשנה, דהינו שלא יתרום מן החדש על היישן, **ולא לדבר אחר** – ולא
לגי חובת הפרשה ממי על מינו, ורק אפשר לעשר ממי אחד על
מי אחר, כוגן מכבשים על עזם.
הגמרה מבארת דין תרומות דגון ממי על שאינו מינו **תנו חיט**
(תרומות פ"ב מ"ד), אין תזרמיין מפני על שאיןו מינו, ואם תרומ
אין תרומתו תרומה. מבורתה הגמורה, **מן הנני טלי**, אמר רבי אמר
אמר רבי גנא, ואמרי לה אמר רבי אמר רבי שפטען גן לךיש,
כתוב (במדבר יח יב) 'כל הלב יציר וכל הלב תירוש ורנן' וכיוון
שנאמר 'חלב' בתירוש ו'חלב' ביצהה, דרישו שביתור זה אמרה תורה
תנו חלב לך וחלב לך – הפרש מכל מי בפני עצמו חלק טוב
למעשר, ולא ממי על שאינו מינו.

1 לב) **וכל מעשר בקר נצאן**, ומשמע שככל מיין הארץ נחשבים כמוין
2 אחד לענין מעשר בהמה, ולכן בכשים ועיזים מעתשרים מוה על זה.
3 מקשה הגמורה: **אי הבי כל הנקרא צאן מצטרף למעשר, תרש ויישן**
4 נמי נשר מוה על זה, בין שניהם כלולים בשם 'צאן'. מתרצת
5 הגמורה: **הא בתיב עשר העשר**, והוקש מעשר דגון למעשר בהמה,
6 שכשם שאין מפרישים מעשר דגון משנה אחת על חברתו, כך גם
7 במעשר בהמה.
8 תמהה הגמורה: ומה ראיית למעט חדר וישן ולרבות עזים וככשים,
9 ולא למעט עזים וככשים ולרבות חדר וישן. מתרצת הגמורה: אמר
10 רבא, אמר קרא בהמשך הפסוק **'שנה שנה'**, ולומדים מכך שرك
11 **לשנה התקשתינו** – מעשר בהמה הוקש למעשר דגון רק לגבי דין התלו